

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ĮGALIOJIMŲ PASIRAŠYTI LIETUVOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO ŠAKOS KOLEKTYVINĘ SUTARTĮ SU LIETUVOS ŠVIETIMO
DARBUOTOJŲ PROFESINE SĄJUNGA SUTEIKIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-22-55(2); TAIS Nr. 21-32984(3))**

2022-02-21 Nr. NV-411

Vilnius

Projekto rengėjas. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau - ŠMSM).

Projekto tikslas. Suteikti ŠMSM įgaliojimus pasirašyti Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinę sutartį (toliau – šakos kolektyvinė sutartis) su Lietuvos švietimo darbuotojų profesine sąjunga (toliau – LŠDPS).

Dabartinė situacija:

- Vyriausybė 2019 m. balandžio 30 d. nutarimu Nr. 430 ŠMSM suteikė įgaliojimus derėtis su profesinėmis sąjungomis dėl šakos kolektyvinės sutarties. Pagal Darbo kodekso nuostatas, Vyriausybė gali pati tiesiogiai dalyvauti kolektyvinėse derybose kaip šakos (gamybos, paslaugų, profesinės) kolektyvinės sutarties šalis arba įgalioti dalyvauti atitinkamos valdymo srities ministeriją ar kitą Vyriausybės įstaigą, ar įstaigą prie ministerijos.
- 2017 m. jau yra pasirašyta šakos kolektyvinė sutartis tarp ŠMSM ir kitų profesinių sąjungų (Lietuvos švietimo ir mokslo profesinė sąjunga, Švietimo ir mokslo profesinė sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“). Paskutinį kartą ši sutartis buvo atnaujinta 2021 m. lapkričio 8 d.
- ŠMSM siekdama laikytis 2022 m. nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje (14 p.) numatytų įsipareigojimų, gavusi atitinkamus įgaliojimus, planuoja inicijuoti kolektyvines derybas dėl vienos Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinės sutarties sudarymo.

Projekto esmė. Projektu siūloma įgalioti ŠMSM pasirašyti šakos kolektyvinę sutartį su LŠDPS, su kuria derėtasi nuo 2019 m. (beveik 3 metus). Kartu su Projektu pateiktas šakos kolektyvinės sutarties projektas, kurioje išdėstytos bendrosios sutarties nuostatos, visiems švietimo darbuotojams numatytos ekonominės ir socialinės sąlygos, tik profesinės sąjungos nariams numatytos veiklos ir socialinės garantijos, baigiamosios nuostatos.

Esminės šakos kolektyvinės sutarties nuostatos, kurios galėtų visiems švietimo srities darbuotojams:

- nuo 2022 m. skirti papildomų lėšų mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo, neformaliojo švietimo ir profesinio mokymo programas, darbo užmokesčio fondui padidinti 12,49 proc. ir užtikrinti, kad mokytojų pareiginės algos didėtų 10 proc. (įskaitant pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų ir bazinio dydžio didėjimą), o kita lėšų dalis (2,49 proc. iš 12,49 proc.) būtų skirta padidinti lėšas ugdymo planui įgyvendinti. Pedagoginių darbuotojų, nurodytų Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 priedo IV–VII skyriuose, lėšas darbo užmokesčiui 2022–2024 m. didinti tuo pačiu procentiniu dydžiu kaip mokytojams. 2023 m. ir 2024 m. užtikrinti, kad mokytojų darbo užmokesčio lėšos didėtų ne mažiau kaip po 10 proc. kasmet. Konkrečius darbo apmokėjimo sąlygų pakeitimus ir terminus 2023 m. ir 2024 m. šalys derins, rengiant atitinkamų metų valstybės biudžeto projektą;

- 2022 m. skirti papildomai 12,49 proc. lėšų mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų, taip pat mokslą ir studijas aptarnaujančių neakademiinių darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti nuo 2022 m.

Šioms nuostatomis įgyvendinti 2022 m. valstybės biudžete papildomai numatyta 158,4 mln. Eur.

- formuojant atitinkamų metų valstybės biudžetą, atitinkamoms institucijoms siūlyti kasmet didinti švietimo ir mokslo finansavimą, siejant jį su realiu BVP augimu, kad nacionalinės išlaidos švietimui ir mokslui sudarytų ne mažiau kaip 6 % nuo BVP dydžio;
- didinti mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, nekontaktinių valandų skaičių etate nuo 3 iki 6 val., 2022–2024 m. kasmet nuo rugsėjo 1 d. pridėdant po 1 nekontaktinę valandą (nedidinant bendro 36 valandų skaičiaus per savaitę). Šiai nuostatai įgyvendinti 2022 m. valstybės biudžete papildomai numatyta 2,15 mln. Eur;
- kasmet skirti lėšų mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, skaičiui optimizuoti, mokant išeitines išmokas. Pedagoginiam personalui optimizuoti ir atnaujinti 2022 m. valstybės biudžete numatyta iš viso 3 mln. Eur, iš jų papildomai – 2 mln. Eur (dalis šių lėšų bus skiriama mokytojų išeitinėms išmokoms);
- užtikrinant optimalų mokyklų tinklą, švietimo prieinamumą bei siekiant ugdymo kokybės: vykdyti mokinių (vaikų) skaičiaus klasėse (grupėse) stebėseną ir tais atvejais, kai fiksuojamas didesnis nei teisės aktų nustatytas mokinių (vaikų) skaičius klasėse (grupėse), inicijuoti priemonės, kad mokinių (vaikų) skaičius klasėse (grupėse) neviršytų šakos kolektyvinėje sutartyje nustatytų mokinių skaičiaus; siekti, kad nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. dėl įgytų ar įgimtų sutrikimų turinčių didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių, besimokančių pagal bendrojo ugdymo programas bendrosios paskirties klasėse, faktinis skaičius būtų dauginamas iš 2 ir, formuojant klases, būtų atsižvelgiama į tokiu būdu padidintą šių mokinių skaičių. Šiai nuostatai įgyvendinti 2023 m. reikėtų 1,5 mln. Eur, kuriuos planuojama numatyti, rengiant 2023 m. valstybės biudžeto projektą.

Esminės šakos kolektyvinėje sutartyje numatytos nuostatos, kurios galiotų profesinės sąjungos nariams:

- nustatomos trys papildomos apmokamų kasmetinių atostogų dienos, mokymosi atostogos (iki 10 d. d. per metus, paliekant už jas vidutinį darbo užmokestį, arba iki 20 d. d. per metus, paliekant už jas 50 proc. VDU), iki 3 d. d. atostogos saviugdai, iki 2 dienų sveikatai gerinti ir kt.;
- nustatoma, kad su šakos kolektyvinę sutartį pasirašiusia profesine sąjunga mokyklose turi būti suderinama: pedagoginių darbuotojų darbo krūvio skirstymas / skirstymo tvarka; įstaigos vadovo ir profesinės sąjungos sutartais terminais įstaigos darbo apmokėjimo sistema;
- nustatoma, kad darbdavio lygmeniu veikiančių profesinių sąjungų valdymo organų nariams darbuotojų atstovavimo pareigoms vykdyti mokytojo darbo krūvio sandaroje numatoma ne mažiau kaip 60 darbo valandų, už šį laiką mokant jų vidutinį darbo užmokestį ir kt.
- Sutarties galiojimas numatomas ne ilgiau kaip iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Lėšos, kurių reikia šakos kolektyvinei sutarčiai įgyvendinti 2022 m. (163,55 mln. Eur), yra įtrauktos į 2022 m. valstybės biudžetą ir papildomų lėšų jai įgyvendinti 2022 m. nereikės. Vėlesnių metų įsipareigojimams reikalingos lėšos bus planuojamos, rengiant atitinkamų metų biudžetų projektus.

Derinimas. Pirminis projektas derintas su Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Ministerijų teiktos pastabos įvertintos. Pirminis Projektas buvo gražintas ŠMSM tobulinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Pateiktas patikslintas Projektas ir šakos kolektyvinė sutartis. Į daugumą Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas atsižvelgta arba rasti bendri sutarimai. ŠMSM su LSDPS pakartotinio derybinio posėdžio metu nepavyko rasti sutarimo dėl Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos dėl šakos kolektyvinės sutarties 10 p. (LSDPS

nepritarė pateiktoms pastaboms, kad šakos kolektyvinės sutarties 10 p., kuriuo nustatoma, kad darbdavio lygmeniu veikiančių profesinių sąjungų valdymo organų nariams darbuotojų atstovavimo pareigoms vykdyti mokytojo darbo krūvio sandaroje numatoma ne mažiau kaip 60 darbo valandų, už šį laiką mokant jų vidutinį darbo užmokestį, nesuderinama su Įstatyme nustatyta konkrečia darbo krūvio sandara).

Atitiktis Vyriausybės programai. Projekto ir šakos kolektyvinės sutarties nuostatos siejasi su Vyriausybės programos 131.2. pap. numatytais siekiais plėtoti socialinį dialogą (skatinsime socialinę partnerystę, didinsime žmonių įsitraukimą į profesinių sąjungų ir asociacijų veiklą. Prieš priimdami sprendimus, konsultuosimės su socialiniais partneriais. Skatinsime kolektyvines derybas, nacionaliniu, atskirų šakų (sektorių) ir įmonių lygiu dalį darbo santykių reguliavimo perkeldami iš įstatymų į kolektyvinius susitarimus...), taip pat su Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 1.3.3, 1.3.10 ir 1.5.5 pap.

Dalykinio vertinimo išvada. Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pakartotinai pateikė pastabą dėl šakos kolektyvinės sutarties 10 p., siūlome Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

tel. 8 706 63 741, el.p. aiste.zedelyte@lrv.lt